

Vergaderjaar 2002–2003

28 829

Parlementair Contactplan 2003

Nr. 3

VERSLAG VAN EEN ALGEMEEN OVERLEG

Vastgesteld 22 juli 2003

De vaste commissie voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken¹ heeft op 24 juni 2003 overleg gevoerd met minister De Graaf voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties over:

- **de slotverklaringen van de Contactplanbijeenkomsten in september 2002 en maart 2003 en de reactie van de minister daarop (28 206, nr. 2 en 28 829, nrs. 1 en 2);**
- **de brief met het verslag van het werkbezoek van de minister aan de Nederlandse Antillen en Aruba d.d. 13 maart 2003 (28 600 IV, nr. 14);**
- **verslag van het kennismakingsbezoek van een delegatie aan de Nederlandse Antillen (28 959, nr. 1);**
- **de brief van de minister van BZK d.d. 16 mei 2003 inzake ondertekening protocol van afspraken over een ontwikkelingsfonds voor de Nederlandse Antillen (28 600 IV, nr. 16);**
- **de brief van de minister van BZK d.d. 19 mei 2003 inzake Integriteit overheden Koninkrijk (NAAZ-03-27).**

Van dit overleg brengt de commissie bijgaand beknopt verslag uit.

Vragen en opmerkingen uit de commissie

De heer **Van Fessem** (CDA) wijst op het belang van de in te stellen commissie voor de evaluatie van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden. De Raad van State doet het voorwerk en op Aruba en de Nederlandse Antillen worden in dit verband studietoelagen ingesteld. Een belangrijk punt daarbij is de internationale oriëntatie, in het bijzonder de toekomstige relatie met de EU en de internationale handelspolitieke relaties. De Kamer beschikt nog niet over de in de slotverklaring van de Contactplanbijeenkomsten genoemde inventarisatie. Welk tijdspad staat de minister hierbij voor ogen? Verder heeft de Antilliaanse delegatie de mogelijkheid van afschaffing op termijn van de ontwikkelingshulp geopend. Kan de minister daarop ingaan? De heer Van Fessem gaat ervan uit dat de staatkundige verhoudingen tussen de eilanden en de verhouding met de Britse en Franse Caribische eilanden worden meegenomen door de commissie. De relatie met de eigen regio is mede van belang in het licht van de vorming van de Free Trade Areas of the Americas. Is er een

¹ Samenstelling:

Leden: Van Nieuwenhoven (PvdA), De Vries (PvdA), Rijpstra (VVD), Vos (GroenLinks), De Grave (VVD), voorzitter, Adelmund (PvdA), Buijs (CDA), Van Bommel (SP), Halsema (GroenLinks), Van Fessem (CDA), De Pater-van der Meer (CDA), Slob (ChristenUnie), Rambocus (CDA), Van Bochove (CDA), Wolfsen (PvdA), ondervoorzitter, Eerdmans (LPF), Sterk (CDA), Nawijn (LPF), Tjon-A-Ten (PvdA), Blom (PvdA), Leerdam (PvdA), Griffith (VVD), Hirsj Ali (VVD) en Visser (VVD).
Plv. leden: Koenders (PvdA), Arib (PvdA), Wilders (VVD), Van Gent (GroenLinks), Terpstra (VVD), Van Dijken (PvdA), Van Haersma Buma (CDA), Van Velzen (SP), Vendrik (GroenLinks), Eurlings (CDA), Çörüz (CDA), Van der Staaij (SGP), Jager (CDA), Ormel (CDA), Timmermans (PvdA), Van den Brink (LPF), Joldersma (CDA), Van As (LPF), Kalsbeek (PvdA), Straub (PvdA), Van Heemst (PvdA), Schippers (VVD), Van Baalen (VVD), Szabó (VVD), Van Vroonhoven-Kok (CDA) en Dittrich (D66).

spanning tussen de opties «Europa» en «Amerika»? Welke voorkeur hebben de eilanden en wat is de voorkeur van Nederland?

Bij het bepalen van de relatie met de EU moet worden gekozen tussen de status van «ultraperifeer gebied» (UPG) of van «landen en gebieden overzee» (LGO). Over dit onderwerp is gesproken in het kader van het toetredingsverdrag voor Europese landen en in het kader van de Conventie. Hebben de Antillen en Aruba concrete punten ingebracht in de Europese discussie? Wat is de stand van zaken op dit punt? Overigens zal de CDA-fractie een amendement indienen op de Conventie om de artikelen inzake samenwerking met de Franse overzeese gebiedsdelen ook van toepassing te laten verklaren op de Cariben.

In het protocol van afspraken over het ontwikkelingsfonds is de intentie vastgelegd om op korte termijn te starten met de uitvoering van het advies van de werkgroep-Wijers; het fonds zou op 1 januari operationeel moeten zijn. De eilanden hebben aangedrongen op betrokkenheid bij de samenstelling en taakomschrijving van de implementatiewerkgroep. Wordt deze wens gehonoreerd? Wat is de stand zaken bij de implementatie en het tijdspad ervan? Wordt (het uitstel van) de start van het ontwikkelingsfonds beïnvloed door het niet tijdig afgerond zijn van baselinestudies en het niet beschikbaar zijn van prestatie-indicatoren voor het samenwerkingsprogramma? Wat zijn de gevolgen hiervan voor de financieringsbijdrage van Nederland aan de programma's?

Er zijn concrete doelen en plannen vastgesteld inzake het integriteitsbeleid. Dit is een goede ontwikkeling, maar waarschijnlijk is meer nodig om orde op zaken te stellen en corruptie aan te pakken. In dat licht moet de civielrechtelijke verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid zo spoedig mogelijk worden geregeld. Hoe kijkt de minister daartegen aan? Wat wordt precies verstaan onder de nulmeting en de «indicatoren voor kwaliteit van het bestuur»?

Hoe staat het met de analyse van de armoedesituatie door de Wereldbank in samenwerking met het UNDP en de op basis daarvan te treffen maatregelen? De heer Van Fessem pleit ten slotte voor een zakelijke benadering van de Nederlandse Antillen en Aruba.

De heer **Leerdam** (PvdA) vraagt aandacht voor het herstel van de zeehaven op Saba. De minister is bereid in te stemmen met een overschrijding van de kosten hiervoor, mits een gedegen onderbouwing wordt overlegd. Heeft hij deze inmiddels ontvangen? Zo ja, hoe beoordeelt hij aan de hand daarvan de kostenoverschrijding?

Als zelfstandige landen binnen het Koninkrijk maken de Nederlandse Antillen en Aruba geen deel uit van de EU. In het Hoofdlijnenakkoord heeft de regering beloofd, zich in te spannen voor de bijzondere positie van de eilanden als ultraperifere gebieden in de zin van het EU-verdrag. Op welke wijze zijn de Koninkrijkspartners betrokken bij de opname van deze passage en welke verwachtingen zijn daarmee gewekt? Welke acties heeft de regering in de Conventie ondernomen om de mogelijkheid open te houden dat de status van Nederlandse Antillen en Aruba verandert? Zal zij daartoe nog andere wegen bewandelen? Bestaat hierover volledige overeenstemming binnen de regering, met name tussen de minister en zijn collega van Buitenlandse Zaken? Wat zijn de volkenrechtelijke en budgettaire verschillen tussen de LGO- en de UPG-status? Welke verschillen in rechten en plichten zijn eraan verbonden? Is de minister bereid de Kamer een brief te schrijven waarin wordt ingegaan op alle vragen en implicaties?

Wanneer wordt de commissie voor de evaluatie van het Statuut ingesteld?

Hoe zal de samenstelling zijn? Hoe zal de taakstelling luiden?

De minister voor Koninkrijksrelaties heeft aangegeven dat hij voor 15 maart 2003 overeenstemming wenste te bereiken over de Terms of Reference (TOR) voor de baselinestudies voor de samenwerkings-

programma's inzake duurzame economische ontwikkeling. Is deze overeenstemming bereikt? Wat is de stand van zaken?

In de brief van 13 maart spreekt de minister voor Koninkrijksrelaties de bereidheid uit bij te dragen aan een analyse van de armoede op de Antillen door de Wereldbank. De heer Leerdam wil dat bij deze analyse niet alleen de Wereldbank en het UNDP worden betrokken; ook Nederland zou partij moeten zijn bij de totstandkoming daarvan. Welke rolverdeling ziet de minister bij de inzet van middelen voor de bestrijding van armoede?

In het kader van kustbewaking is door Aruba de «Warda nos costa» opgericht. In gesprekken met de Arubaanse regering heeft de minister aangegeven dat het oprichten van een eigen Arubaanse kustwacht niet goed zou werken. Hoe heeft deze kustwacht tot dusver gefunctioneerd? Hoe heeft de Arubaanse regering gereageerd op de uitspraak van de minister in deze kwestie?

Hoe beoordeelt de minister de rapportages over de stand van zaken bij de integriteit van het bestuur en de voortgang van integriteitprojecten?

De heer **De Grave** (VVD) spreekt als lid van de delegatie die in het kader van het Contactplan de Antillen heeft bezocht, zijn tevredenheid uit over dit bezoek en de sfeer waarin de gesprekken hebben plaatsgevonden. Er zijn weliswaar stevige discussies gevoerd, maar er was een open gesprek. De parlementaire contacten tussen de drie onderdelen van het Koninkrijk ontwikkelen zich positief.

Over de toekomstige staatkundige verhoudingen op de Antillen wordt volop gediscussieerd. Zo heeft de bevolking van Sint Maarten zich uitgesproken voor een status aparte en zal ook op Curaçao een referendum over dit onderwerp plaatsvinden. Nederland zal hierbij een eigen standpunt moeten innemen, waarbij serieus moet worden omgegaan met de opvattingen en gevoelens die op de Antillen leven. De gesprekken die de minister binnenkort zal voeren bij zijn bezoek aan de Antillen, kunnen bijdragen aan de meningsvorming van de regering.

De discussie over de verhouding met de EU is erg ingewikkeld. Uitgangspunt daarbij zijn de belangen van de Nederlandse Antillen en Aruba. Waarschijnlijk is het voor hen erg lastig om nu al een positie te bepalen, gelet op alle voor- en nadelen, ook op langere termijn, van de verschillende opties. De uitkomsten van de Conventie hebben grote gevolgen voor Nederland; diverse belangrijke nationale bevoegdheden worden overgedragen aan Europa. Welke consequenties heeft dat voor de andere onderdelen van het Koninkrijk? Wat is de visie van de minister op dit alles?

De aanleg van de haven op Saba lijkt niet van de grond te komen, terwijl die voor het eiland van groot belang is. Het is enerzijds terecht dat de minister strenge eisen stelt voor het leveren van een financiële bijdrage hieraan. Anderzijds mogen die eisen niet leiden tot stagnatie van het project. Wellicht moet het bestuur van het eiland worden geholpen bij het leveren van een juiste onderbouwing van een verzoek om een extra bijdrage en het voldoen aan alle procedures.

Op Sint Eustatius (Statia), een kwetsbaar eiland met een kleine gemeenschap, gaat het erg slecht met het milieu. Zo is de vuilverwerking niet adequaat, wat grote schade dreigt te veroorzaken. Kan de minister op dit punt iets ondernemen? Verder zijn er ernstige erosieproblemen als gevolg van het grote aantal geiten, die alles kaalvreten. Dit veroorzaakt onder andere verzakkingen. Het eilandbestuur lijkt onvoldoende afstand te hebben om dit probleem te kunnen oplossen. De centrale Antilliaanse regering en Nederland hebben een verantwoordelijkheid om dit probleem aan te pakken. Indien nodig zou de regering hiervoor extra financiële middelen beschikbaar moeten stellen. Statia is erg afhankelijk van de olieopslag. Deze afhankelijkheid kan worden verkleind door meer aandacht te besteden aan milieutoerisme. In dat licht zouden de activi-

teiten van de St. Eustatius National Parks Foundation (Stenapa) meer moeten worden ondersteund door Nederland. Ziet de minister daartoe mogelijkheden?

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks) is tevreden over de goede sfeer waarin gesprekken zijn gevoerd tijdens het bezoek aan de Antillen in maart. Gelukkig ging het overleg niet alleen over de procedures en het naleven van afspraken – uiteraard moet er wel zakelijk met elkaar worden omgegaan – maar ook over het in goede samenwerking aanpakken van concrete problemen. De positieve ontwikkelingen bij zaken als drugs en het onderwijs zijn indrukwekkend.

In het notaoverleg over de Conventie is de toekomstige verhouding van de Nederlandse Antillen en Aruba met de EU aan de orde geweest.

Mevrouw Van Gent sluit zich aan bij eerdere vragen op dit punt. Het gaat erom wat het beste is voor beide landen, met name ten aanzien van sociaal-economische zaken en de handelsrelaties binnen het Koninkrijk. De uitslag van het referendum op Sint Maarten over de staatkundige toekomst van het eiland is een helder signaal, dat niet zomaar kan worden genegeerd. Wat is de algemene lijn van de minister inzake de staatkundige verhoudingen met en binnen de Nederlandse Antillen en Aruba? In de regeringsverklaring wordt ook kort iets gezegd over dit onderwerp. Kan de minister ingaan op de in dat verband door de Staten van Aruba aangenomen motie?

Mevrouw Van Gent sluit zich aan bij de inbreng van de heer De Grave over de milieuproblemen op Sint Eustatius. Speciale aandacht vraagt zij voor Stenapa. Dit project draait op de inzet van vrijwilligers uit vrijwel de hele wereld, maar niet uit Nederland. Is de minister bereid om een stimuleringsbijdrage te verstrekken aan dit project? Wellicht kan de minister samen met de staatssecretaris van VROM bij Nederlandse milieuorganisaties aandacht vragen voor het project; mevrouw Van Gent is overigens bereid om hierbij zelf ook een rol te vervullen.

Het herstel van de haven op Saba, die van groot belang is voor het eiland, komt niet van de grond. Het wordt tijd dat de stagnatie van dit project wordt doorbroken.

Nederland zou partij moeten zijn bij de aanpak van de armoedebestrijding door de Wereldbank. Het heeft een eigen verantwoordelijkheid om er energie en middelen in te investeren. Aan welke sectoren zal het ontwikkelingsfonds vooral ten goede komen? Worden hierover al uitspraken gedaan in het rapport-Wijers?

Het antwoord van de minister

De **minister** is blij met de woorden over de goede contacten tussen de parlementen. In het verleden waren deze niet altijd even goed, maar het laatste Contactplan vormt een goede basis voor hartelijke en openhartige verhoudingen. Op basis hiervan kunnen vruchtbare discussies worden gevoerd, ook over controversiële onderwerpen. De verbeterde verhoudingen komen tot uitdrukking in de aanwezigheid van een aantal Statenleden van Aruba en van de Nederlandse Antillen bij deze vergadering. De drie landen van het Koninkrijk moeten gezamenlijk bezien op welke terreinen het Koninkrijksverband betekenis heeft. Het vertrekpunt daarbij wordt gevormd door de afspraken uit het verleden. De onderlinge verhoudingen moeten zijn gebaseerd op een diepe betrokkenheid, op uitstekende functionele en waar mogelijk persoonlijke relaties en op het nakomen van gemaakte afspraken. De afspraken hebben betrekking op terreinen als rechtshandhaving, goed bestuur, de instelling van een ontwikkelingsfonds en samenwerking op basis van programma's. Er moet echter ook worden gesproken over de toekomst van de samenwerking binnen het Koninkrijk; bij zijn bezoek van komende week zal de minister daarover met beide

regeringen overleggen. Ontwikkelingen rond het Koninkrijk zullen daarin worden betrokken.

Het Statuut is de afgelopen 50 jaar hetzelfde gebleven, maar de wereld is veranderd, evenals de positie van de landen. Zo is Nederland in die periode geïntegreerd in de Europese Gemeenschap en later de Europese Unie. Ook beide andere landen hebben ontwikkelingen doorgemaakt, onder andere in de vorm van een grote economische verwevenheid met de regio. In dit licht zal worden bezien op welke punten het Statuut moet worden aangepast aan de gewijzigde omstandigheden. Voor het uitvoeren van deze evaluatie zal een commissie worden ingesteld.

Een belangrijk punt is de staatkundige toekomst van de Nederlandse Antillen. Er is veel kritiek op en weerstand tegen de huidige bestuursstructuur, wat veel problemen heeft opgeleverd. In eerste instantie is het de verantwoordelijkheid van de Nederlandse Antillen om te komen tot oplossingen, maar Nederland kan constructief meedenken over de ontwikkeling van een bestuursstructuur die recht doet aan de positie van de eilanden en de wensen en noden van de bevolking. In zijn gesprekken met de regering van de Nederlandse Antillen zal de minister bespreken of dit traject kan worden versneld, zodat al voorwerk wordt verricht voor de commissie inzake evaluatie van het Statuut. Van belang bij dit alles zijn verder de adviezen van de commissie-Havermans over de financiële verhoudingen tussen de verschillende eilanden en het land Nederlandse Antillen. Ook de bevindingen van de commissie-Wijers en de oprichting van een ontwikkelingsfonds zijn in dit kader belangrijk. De minister is overigens vooralsnog geen voorstander van een status aparte voor Sint Maarten; die levert geen meerwaarde op. De uitspraak van de bevolking wordt uiteraard meegewogen, maar noch het Koninkrijk, noch de Nederlandse Antillen, noch het eiland zelf is gebaat bij een verdere fragmentarisering. De belangen van alle betrokken partijen moeten worden gewogen in de discussie over het bepalen van de beste oplossing. In ieder bestaat er een duidelijke behoefte aan verdergaande decentralisatie en vergroting van de autonomie van de eilanden.

Op de Nederlandse Antillen en Aruba is een interessante discussie gaande over de verhouding met de EU, die sinds maart intenser en heviger is geworden. De drie landen moeten zich goed oriënteren op de mogelijkheden en de consequenties daarvan. De UPG-status, die inhoudt dat landen een bijzondere positie krijgen binnen de Unie, brengt lusten en lasten met zich mee. De landen zouden daarmee Uniegebied worden, wat implementatie van veel regelgeving noodzakelijk maakt. Het wordt daardoor echter ook mogelijk om te profiteren van de «verworvenheden van Brussel». In het Hoofdlijnenakkoord – waarmee de minister van Buitenlandse Zaken het uiteraard ook eens is – wordt vanuit de Nederlandse positie de wens uitgesproken om een UPG-status te bevorderen, gezien het belang daarvan voor de Nederlandse Antillen en Aruba. Nederland kan die status echter niet opleggen en moet dat ook niet willen. Uiteindelijk beslissen de landen daar zelf over, in het licht van de vergaande consequenties die daaraan zijn verbonden. De regering beraadt zich nog over een inbreng op dit punt bij de Intergouvernementele Conferentie (IGC) ofwel in het kader van een eventueel vervolgtotredingsverdrag voor andere landen. Dit gebeurt dan waarschijnlijk in de vorm van het maken van een voorbehoud of het indienen van een amendement. Op basis daarvan moet een lichtere procedure gelden voor het veranderen van status, zodat in zo'n geval niet het gehele verdrag of de Europese grondwet hoeft te worden gewijzigd. Het is de minister nu niet mogelijk om alle gevolgen in kaart te brengen. In alle drie de landen worden de zaken bestudeerd en geïnventariseerd. Deze studies moeten onderdeel zijn van het debat, mede in het licht van de toekomst van het Statuut. De voorganger van de minister heeft zijn handtekening gezet onder het protocol van afspraken over een ontwikkelingsfonds voor de Nederlandse Antillen, naar analogie van hetgeen reeds in Aruba is gerealiseerd. De

opzet is dat beide landen financieel in het fonds participeren, dat er een onafhankelijk bestuur komt en dat het land en de eilandbesturen relevante meerjarenprogramma's opstellen. Op 6 mei is het protocol ondertekend door de regering van de Nederlandse Antillen, maar het wachten is op de kabinetsformatie aldaar. De bedoeling is zo snel mogelijk een implementatiewerkgroep in te stellen, zodat op 1 januari a.s. met het fonds kan worden begonnen.

In de rijksministerraad is gesproken over de integriteit van het bestuur. Op 8 april heeft de Kamer een nota ontvangen over het Nederlandse integriteitsbeleid bij openbaar bestuur en politie. Op Aruba baseert men zich op het rapport Calidad en op de Nederlandse Antillen wordt uitvoering gegeven aan het rapport Konfiansa. De praktijk is echter dat de laatste maanden verschillende personen uit het openbaar bestuur worden verdacht van strafbare feiten. Aangezien deze zaken onder de rechter zijn, kan de minister zich daarover niet uitspreken. Positief is dat de rechtsgang zonder aanzien des persoons plaatsvindt.

Het armoedeprobleem op de Antillen is vooral een verdelingsvraagstuk. Het inkomen per hoofd van de bevolking is te hoog om het land in te delen bij de echt arme landen. Goed bestuur is een eerste voorwaarde voor armoedebestrijding. De vorige regering heeft aangeboden in financiële zin bij te dragen aan armoedebestrijding, mits een goede analyse plaatsvindt in de vorm van een «poverty analysis» door de Wereldbank en UNDP. Het is echter aan de regering van de Nederlandse Antillen om dat traject in gang te zetten. De minister zal dit aan de orde te stellen in zijn gesprekken met de Antilliaanse regering. Een probleem daarbij is dat het Antilliaanse kabinet demissionair is. Nederland draagt overigens al via ngo's bij aan de bestrijding van een aantal specifieke sociaal-economische problemen zoals drugsverslaving.

De prestatie-indicatoren voor bestuurlijke ontwikkeling zijn onderdeel van de samenwerkingsprojecten. Een voorbeeld hiervan zijn de adviezen van de commissie-Havermans, die moeten leiden tot een adequaat financieel beheer. Verder moeten de adviezen van het IMF leiden tot een efficiënt ingericht ambtelijk apparaat. De rapportage inzake integriteit aan de rijksministerraad moet in dit verband leiden tot transparant en integer bestuurlijk optreden. Nadere definiëring van de indicatoren volgt uit de baselinestudies, de nulmeting, op het terrein van de bestuurlijke ontwikkeling. Overigens heeft zo'n meting nog niet plaatsgevonden op het punt van duurzame economische ontwikkeling. Ook voor dit onderwerp geldt dat het de verantwoordelijkheid van de Antilliaanse regering is om het initiatief te nemen voor samenwerking.

Bij de haven op Saba gaat het om het herstel van de hoofdkade en de visserskade. Hiervoor was een bedrag nodig van ruim 16,5 mln Antilliaanse guldens. Aangezien het herstel van de hoofdkade het meest urgent was, heeft het eilandbestuur in maart 2002 daarvoor een specifieke bijdrage van een bijna 10 mln Antilliaanse guldens gevraagd aan Nederland. Mei vorig jaar heeft de regering daarmee ingestemd. Door een aantal onvoorziene ontwikkelingen zouden de kosten hoger uitvallen. In dat licht heeft de minister voor Koninkrijksrelaties toegezegd, die extra kosten te dragen, mits er een grondige onderbouwing van zou worden gegeven. Hierop is niet meer gereageerd. Bij zijn komende bezoek aan de Nederlandse Antillen zal de minister ook spreken met het eilandbestuur van Saba; bij die gelegenheid zal dit onderwerp zeker aan de orde worden gesteld en hoopt hij zaken te kunnen doen.

De Nederlandse Antillen zijn in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor de bescherming van het eigen leefmilieu. Nederland ondersteunt echter, ook in financiële zin, het Antilliaanse deelprogramma inzake natuur en milieu. Onlangs is nog een bedrag van 1,5 mln euro beschikbaar gesteld, dat onder andere wordt ingezet voor de afvalwerking, ook op Sint Eustatius. Het eiland is bezig met het zoeken naar een structurele oplossing. Verder is de regering bereid om in technische zin bij te dragen aan het

tegengaan van erosie. In het kader van de programma's kan er ook geld beschikbaar komen als men aan dit punt prioriteit wil geven.

Het zou positief zijn als Nederlandse milieu- en natuurorganisaties kunnen bijdragen aan Stenapa. De minister zal bezien of hij dit kan bevorderen door dit project onder de aandacht te brengen, maar hij had begrepen dat mevrouw Van Gent zich al had opgeworpen om contact te leggen met deze organisaties. Hij zal verder de staatssecretaris voor Milieu hierover informeren.

De Warda nos costa is geen onderdeel van de Kustwacht, maar een eigen Arubaanse organisatie. Essentieel voor de Kustwacht is de gezamenlijkheid van de operatie, wat tot uitdrukking komt in het afgesproken meerjarenprogramma. De drie landen spreken daarin hun commitment uit. Vorige week heeft de Kamer hierover een brief gekregen in het licht van de besluitvorming in de rijksministerraad. Daarnaast is de Warda nos costa – deze organisatie opereert vanaf land – door de Arubaanse minister van Justitie ingesteld om met name de eigen kust te bewaken in het licht van smokkel van drugs en illegalen. Het gaat om een goede samenwerking tussen de verschillende organisaties, waarover in het kader van het samenwerkingsprogramma inzake rechtshandhaving nadere afspraken kunnen en moeten worden gemaakt.

Nadere gedachtewisseling

De heer **Van Fessem** (CDA) heeft vertrouwen in de aanpak van de minister. Hij betreurt dat hij de reis van de parlementaire delegatie naar de Antillen niet heeft meegemaakt.

De heer **Leerdam** (PvdA) heeft begrepen dat de door de minister aangehaalde illegaliteit een groot probleem is. Welke stappen zijn de afgelopen tijd op dit punt genomen? Hoe staat de minister daartegenover?

De illegaliteit op Aruba en de Nederlandse Antillen heeft consequenties voor diverse beleidsterreinen. Wil de minister hierin zijn coördinerende rol vervullen? Het is niet alleen een justitieel probleem, maar bijvoorbeeld ook een onderwijsprobleem.

De heer **De Grave** (VVD) heeft vertrouwen in de aanpak van de minister. Zijn antwoorden over Sint Eustatius waren echter onbevredigend omdat ze niet tot een oplossing van de gesignaleerde problemen zullen leiden. De kleinschaligheid van het eiland is een probleem voor de kwaliteit van het bestuur; het land Nederlandse Antillen blijkt niet in staat of niet bereid om dit op te lossen. Nederland kan dan wel financiële bijdragen toezeggen, maar het gaat er vooral om dat er adequate plannen worden opgesteld die goed worden uitgevoerd. Zo gaat het er bij het afval om dat er een goede vuilverbranding komt zonder ernstige milieuschade; in de praktijk blijkt dit een probleem. De minister vindt het blijkbaar geen taak van Nederland om dit te toetsen, maar het resultaat is dat het dan helemaal niet gebeurt.

Ook ten aanzien van het voorkomen van erosie geeft de minister een formeel correct antwoord: indien hieraan prioriteit wordt gegeven, wordt steun verleend. De praktijk is echter dat het bestuur van Sint Eustatius hieraan uit electorale motieven geen prioriteit geeft en dat het voor de landsregering van de Nederlandse Antillen een probleem ver weg is. De problemen op Sint Eustatius moeten op korte termijn op een pragmatische manier worden aangepakt. Op langere termijn kunnen deze voorbeelden worden betrokken bij de discussie over de staatkundige verhoudingen.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks) kan zich voor een groot deel vinden in de inbreng van de heer De Grave: uiteindelijk gaat niet om politiek correcte antwoorden maar om het oplossen van concrete problemen. Zo

wordt het probleem van de erosie op Sint Eustatius niet aangepakt omdat daar geldt «every goat is one vote». Verder dreigt de vuilnisbelt langzaam in zee te zakken. De minister zou deze problemen voortvarend moeten aanpakken en duidelijke voorwaarden moeten stellen voor het verstrekken van een financiële bijdrage. In dat kader is het positief dat hij het herstel van de haven op Saba de komende week met het eilandbestuur zal bespreken.

De Nederlandse inbreng is van groot belang voor de armoedebestrijding. De aanpak van dit probleem moet niet slechts worden overgelaten aan organisaties als de Wereldbank.

Mevrouw Van Gent zegt toe, zelf initiatieven te ondernemen ten aanzien van Stenapa. Wil de minister de Kamer op de hoogte houden van zijn overleg op dit punt met de staatssecretaris voor Milieu? Wellicht kan hij zijn collega van OCW erop wijzen dat dit een heel interessant project is voor Nederlandse studenten, bijvoorbeeld milieukundigen.

De **minister** geeft aan dat het betoog van de heer De Grave betrekking heeft op principiële punten in de verhoudingen binnen het Koninkrijk. De gegeven antwoorden zijn niet politiek correct maar noodzakelijk, aangezien het gaat om het definiëren van verantwoordelijkheden. Binnen de Koninkrijksverhoudingen is het onjuist om de problemen in een ander land te willen oplossen. Er zijn bestuurlijke problemen op de Nederlandse Antillen en de verschillende eilanden. In dat kader moeten er structurele oplossingen komen door vergroting van de autonomie en duidelijkere financiële verhoudingen, zodat problemen voortvarend kunnen worden aangepakt en de samenwerkingprojecten op een objectieve manier kunnen worden toebedeeld. In de huidige verhoudingen kan de minister problemen signaleren en eventueel hulp aanbieden, maar is het aan de eilandbesturen en het landsbestuur van de Nederlandse Antillen om zaken te regelen. De politieke verantwoordelijkheid ligt daar en niet bij Nederland.

De minister zegt toe, de vraag over illegaliteit door te spelen naar zijn collega van Justitie en hem te vragen informatie daarover de Kamer te doen toekomen. Verder zal hij de staatssecretaris voor Milieu op hoogte stellen van het project Stenapa; het is vervolgens aan de staatssecretaris om hiermee iets te doen. Bewindslieden hebben natuurlijk een eigen verantwoordelijkheid.

De **voorzitter** stelt vast dat de minister de Kamer een verslag zal toezenden van zijn reis naar de Nederlandse Antillen. Verder gaat hij ervan uit dat de bewindsman de resultaten van het onderzoek naar de voor- en nadelen van de UPG-status in de vorm van een degelijke studie naar de Kamer stuurt. Indien het overleg met de minister van Justitie bruikbare informatie oplevert over illegaliteit, zou het voor de commissie nuttig zijn om hierover een brief te ontvangen.

De voorzitter neemt aan dat als de minister toezegt om zaken te bespreken met collega's in het kabinet, hij de commissie zelf op de hoogte zal stellen van de resultaten daarvan.

De voorzitter van de vaste commissie voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken,
De Grave

De griffier van de vaste commissie voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken,
De Gier